

FOLGOWAĆ (451) *vb impf*

folgować (450), **folkować** (1); folgować : folkować *RejKup* (8 : 1).

Oba o oraz a jasne.

inf folgować (87). ◇ *praes* 1 sg folguję (8). ◇ 2 sg folgujesz (7). ◇ 3 sg folguje (53). ◇ 1 *pl* folgujemy (3) *RejZwierc*, *WujJud*, *MycPrz*, folgujem (1) *KochSob*. ◇ 2 *pl* folgujecie (2). ◇ 3 *pl* folgują (21). ◇ *praet* 1 sg *m* -(e)*m* folgował (6). ◇ 2 sg *m* folgowałeś, -ś folgował (5). *f* -ś folgowała (1). ◇ 3 sg *m* folgował (25). *f* folgowała (1). ◇ 1 *pl m pers* my folgowali (1) *BudBib*. ◇ 3 *pl m pers* folgowali (8). *subst* folgowały (1). ◇ *fut* 1 sg *m* będę folgować (1) *BudBib*, folgować będę (1) *CzechRozm*. ◇ 2 *pl m pers* folgować będziecie (1) *LibLeg*, będziecie folgować (1) *BibRadz*. ◇ 3 *pl m pers* będą folgować (1) *ModrzBaz*, folgować będą (1) *PudłDyd*. ◇ *imp* 2 sg folguj (13). ◇ 1 *pl* folgujmy (2). ◇ 2 *pl* folgujcie (3). ◇ *con* 1 sg *m* folgowałbych (1) *RejJóz*, bym folgował (1) *KrowObr*. ◇ 2 sg *m* byś folgował (1). ◇ 3 sg *m* by folgował (7). *f* by folgowała (2), bodaj folgowała (1). ◇ 2 *pl m pers* byście folgowali (1). ◇ 3 *pl m pers* by folgowali (4). ◇ *impers praes* folguje się (1). ◇ *praet* folgowano (4) *BielKron* (2), *Prot*, *LatHar*, folgowało się (2) *Mącz*, *ModrzBaz*. ◇ *part praes act* folgując (172).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Odnosić się do kogoś lub czegoś w sposób dla niego dodatni w skutkach, pozytywny (225) :

A. Z własnej woli i chęci (207) :

a. Sprzyjać, być życzliwym, wspierać; dbać o wygody, dogadzać; *favere BartBydg*, *JanStat*; *fovere BartBydg*, *Cn*; *assentire*, *auxiliari*, *calefacere*, *favorem dare*, *nutrire*, *recreare*, *reficere*, *suffragari BartBydg*; *adiuvare*, *aspirare*, *inservire*, *operam dare*, *subscribere Mącz*; *faciem suscipere PolAnt*; *nimis liberaliter habere Cn* [w tym: komu, czemu (73)] (79) : Ná wierność się ofiarował [*Ezop Ksantowi*] *Rzekąc*/ *takoć chcę folgować*/ *Iż mi też będzieśz dziękować. BierEz D3*; *BartBydg* 220b, 221; *LibLeg* 11/41v; *RejJóz* C7; *RejKup* g4, g6; *KJM* tak długim *deliberacyjam in causa religionis* folgował *czas* *niemały Diar* 56; *NA* tym może *śprobować*/ *iefli Bog co vmie*/ *A iáko co mu wierzą*/ *tym folgować vmie. RejZwierz* 73v; *BibRadz Ps* 82/2; *to* było w nim [w *Iwanie w. ks. moskiewskim*] *iż Tátárom bárzo folgował*: *gdy do niego pośłowie Tátárscy przyjeżdżáli*/ *śtoiąc ich śłuchał*/ *á onym śiedzieć kazał. BielKron* 428v, 108, 242v, 318v, 326v; *Mącz* 389a; *Nie śpuśzczaycie śię na to*/ *że Turcy proznuia*/ *Wiedząc oni przicinę*/ *komu w tim folguia. KochSat* A4; *HistLan* A2v, D3, D4, F3; *BielSpr* 69; *Was niewiem miedzy ktorymi policzyć mamy. Bo widzę że y tym y owym folguiecie. WujJud* 172v, A4v, 173v; *Rádom by też s pośłami dla tego folgował*/ *By ná dań przyzwolili MycPrz I* B2v; *CzechRozm* 241v; *Pánie*/ *záwždyś ie wyśłuchał*/ *záwždyś im folgował*/ *Y znácznie nád vpornémi krzywdy ich wetował. KochPs* 149; *CzechEp* 87; *KochFr* 9, 26; *KochSz* B2v; *PudłFr* 46; *BielRozm* 5; *ZawJeft* 16; *PowodPr* 59; *Ná morzu, wielki Boże, od inych śłychywał, Że vbogim folgować zwykłeś, á bogacze Tłumić, zniżać* [*deposit potentes de sede et exaltavit humiles Vulg Luc* 1/52] *CiekPotr* 62.

folgować dla kogo, dla czego (2): y był [*Daniel*] *czćzon y wielbion od niego* [*Nabuchodonozora*]/ *y dla niego drugim żydom bárzo folgował BielKron* 93; *Mieśzczánie Monaśterścy zwałśzczá bogátśzy*/ *folgowali im dla wiele przyczyn. BielKron* 214.

Szereg: »pochlebować albo folgować« (1): á iefliże Kápłan/ pochlébuiąc álbo folguiąc tobie/ zámilczy krzywdy y íprawiedliwoścí twéy/ Pan Bóg ták Kápłaná przeto ładzić y kárác będzie/ iáko ładził y karał Kápłaná onego Heli *OrzQuin* X3v.

W przen (26) : Rołtropnyć íe mieni niedbác/ O to czego nielża doftác: A gdy łzczęście nie folguie/ O to íe też nie prácuie. *BierEz* L3v; *RejPs* 137; *RejJóz* E7v; Boyem íię wnim [*w chorym kupcu*] wfytko pfuye Cziało Dułfi niefolkuie *RejKup* q2v, b2; *BielKom* C8, D5; ZEbrzydowłkim fortuná/ zázwdy folgowała *RejZwierz* 56; gdyby [...] ludzie bez pífmá ná śwíecie żyli/ nie ináčzey iedno iáko niemy dobythek/ co iedno brzuchowi folguie/ miełzkáliby z łobą *BielKron* 334; Aspirat illis felicitas. Folguye ym łzczęście/ Máya łzczęście po fwey woley. *Mącz* 408d; Ventus operam dat, Mamy wiátr á pogodę po fwey woley/ folguye nam powietrze. *Mącz* 483d, 45a, 375d; *RejPos* 23v, 36; CHociaż íe częłto kułł Polaki woyowác/ Ale mu w tym Fortuná nie chćiała folgować. *PaprPan* Ee4v, [Hh5]v; *ArtKanc* S16v; *BielRozm* 5.

W charakterystycznych połączeniach: folguje fortuna (3), szczęście (6).

Przysłowia: Fortes fortuná adiuvat, Smiałym fortuna [!] folguye *Mącz* 134d.

Szczęłcie tym folguie ktore myłli okłamać. *BielŻyw* 169.

Donec eris foelix multos numerabis amicos Pokić łzczęście folguyę [!]/ ná przyáznić nic niebrákuye. *Mącz* 94c.

Znas kázdy gdzie fwoy wrzod czuie Zázwdy mu więcej folguie *RejRozpr* D3v; Ale ktora [*panna*] w cudzey mocy/ Prácu y we dnie nie spi w nocy/ To íe muł wyłługowác/ Iáko wrzodowi folgować *BielKom* G2, E2.

Szereg: »pieścić a folgować« (1): A thu więc dopirko obaczyłz/ iáko dyabeł kłiążę fwiátá tego nie omiełzka nigdy fwych kochánkow pieścić á im folgować. *RejPos* 23v.

α. Okazywać życzliwość ponad miarę i słusność, być stronniczym, faworyzować [*w tym: komu* (12)] (13) : *MetrKor* 38/287; *BibRadz Lev* 19/15; á kłiążętá vftáwili nád łobą z innego narodu/ dla tego áby nie folgowali brátu áni fwátu áni żadnemu/ co ktho záłłży ábo ma áby tego vżywał. *BielKron* 343v, 196, 334; vftáwiamy: áby Commiłfarze náłzy Bogá przed oczymá máiac/ żadný łtronie nie folguiąc [*nulli partium faventes JanStat* 407]/ oglądawłzy naprzód znáki grániczné/ y rzeczy prawdźiwie dołzedłzy [...] gránicé [...] niech połtánowią. *SarnStat* 469, 85, 344, 843, 874.

folgować dla czego (1): wysłzey opifánych podatkw w wybierániu y w wyciągániu wierny będę [...] żadnemu człowiekowi iákiegokolwiek łtanu/ płci/ y powołánia/ bądź dla miłłści y przychylności/ álbo nagrody niefolguiąc. *SarnStat* 347.

W charakterystycznych połączeniach: folgować bratu, swatu, (swej, żadnej) stronie (4).

Szeregi: »nie ochylać ani folgować« (1): Którzy [...] włzyłtkié retentá onym wiádomé ná reyefłtrze podádzą/ y liczbę vczynią/ nie ochyláiac áni folguiąc nikomu. *SarnStat* 415.

»nie folgować ani pomagać« (1): ktorzi [*ludzie*] onyey [*granicy*] będą dobrze wiedziecz z ych poradą bíłz to włzitko sprawował niefolgvyacz any pomagayacz na obie stronie miedzi namy tey rzeczy dokonał wedłóg rołkazania naschego y granycze potich ziemiach slvłźnie na obie stronie dokonał *LibLeg* 11/21v.

b. *Pobłazać, być wyrozumiałym, rozgrzeszać, przebaczać; odwlekać termin kary w oczekiwaniu poprawy; ignoscere, indulgere* Modrz, Cn; *dispensare, relaxare* BartBydg; *parcere, protrahere* PolAnt; *temperare* JanStat; *alludere, alludiare, blanditiis agere, blanditias addere, frenos a. frena dare, frena laxare, habenas effundere, lenocinari, permittere, remittere, sustentare* Cn (66) : BartBydg 32b; Ták iáko ondzie [w starym testamencie] grzełzył y łádkę BOżá trácił/ gdy nie bił tám/ gdzie mu bić kazano: y folgował/ gdzie folgi zákázowano. CzechRozm 239; ModrzBaz 21; LatHar 180; A iż Pan Bog niekiedy tákowá pomstę fwą zwłacza: czyni to/ naprzod dla vpámieťána ludzkiego/ áby im dłużej folguie tym zásię ciężey fkaráł PowodPr 15; KlonWor 38.

α. *W odniesieniu do przestępcy lub grzesznika [w tym: komu (56)] (58) : KlerPow 4; poruż fie á przezrzy wślytki śprawy miedzy ludem swoim á nic tem niefolguy ktorzy íą wśłóciach twoich zátwardzieli. RejPs 86v; RejRozpr C2v; Gdyż jnem łudziám ffolgują[!] Namnie śzrogość okazują RejKup p2v; Diar 21; [Duch św.] żadnemu śtanowi ludzkiemu nie folguie/ ále [...] wśzyťtek fwiát z grzechu iednośtáynie karze. KrowObr C2; BibRadz 2.Esdr 9/30, 1.Reg 2 arg, Thren 3/42; ćierpiáł nam Bog bluźnierťwá wielkie/ folguiąc nam/ y pomykaiąc czásu vznániu náłzemu OrzRozm G2; BielKron 90; Prot B2v, D4v; RejPos 186; RejZwierc [28³]v, 188v, 261, 262v; BudBib 2.Esdr 9/30; Więc by krewni Krolewścy gębę nádymáli/ Nizacz fobie wśze máiąc krzywdę wyrządzáli/ A gdy by o co pozwan/ fád by mu folgował MycPrz I B2; Moyżefz w urzędzie śwym/ przełtępcy żadnemu choćaby fie nie wiem iáko káiał/ y nie wiem iáko polepfzyć obiecował/ nigdy nie folgował/ ále bes lutości y miłofierdzia mordował. Chriftus zás grzełzne przyśedł wzywáć ku pokáiani: Y ták káždemu vpádłemu vmie folgować/ że trćiny náłomioneý nie dołámie CzechRozm 95, 209v, 230v, 235v; Krolom y innym zwierzchnym Pánom/ ták bitwá iáko y dobrowolnym podániem zwyciężonym/ ábo folguia [ignoscitur]/ ábo wżdy mnieyfzey śrogości nád nimi vżywaiá niżli zásłużyli/ choćia przyczyná woyny byli. ModrzBaz 107v, 70, 71, 99v; KochPs 143; CzechEp 14 marg, 33, 47, 368; Bo ácz im długo folgować raczył/ ále iednák tego nie przebaczył/ fowito im ich złości odpłácił/ wśzytki práwie do gruntu wytrácił. ArtKanc P3v, K6; A miecz dáł przeto żebyś nie folgował złemu. Widziłz iákie zuchwáłťwá/ mordy/ zábijánie/ Ci wśzyťcy zá fwe zbytki vchodzá karánie. BielRozm 7; LatHar 658; SKázuiemy [...] ze wśzyťtkimi mężobóycy tákowémi/ iáko przerzeczoneo iełť/ obyczáiem przerzeczoným połťpáć y káráć: áby niezdáliłmy fie złoczyńcóm folgować [ne malefactis temperasse videamur JanStat 610]. SarnStat 607, 612; PaxLiz Bv.*

folgować dla kogo (3): Zátopiłby cie Bog z nowu/ Dla złych ludzi s twego łowu/ Ale dla moich folguye/ Ktore s prace śwey żyć czuie. BielKom D8v; OrzList fv; WujJud 234.

folgować w czym (3): BielKron 121v; y łámemu Iezufowi Chriftufowi/ złým zá iego wielkie dobroći oddáli/ młzcząc fie nad nim /[...] á to tylko dla tego/ że im w ich złościách nie folgował. CzechRozm 243; ArtKanc L19v.

W połączeniu szeregowym (1): Tedy mu ná to nie przyzwalay/ áni go w tym śłuchay/ áni mu folguy [neque parceret oculus tuus super eum] áni fie theż nád nim zmiłuy/ y nie chćieý go w tym táić. Ale go zámorduy BibRadz Deut 13/8.

Szeregi: »(nie) folgować i (ani) odpuszczáć« (2): choć wśzelaki grzech iełť śmiertelny/ wśzakże Bog z śwey oycowfkieý dobrotliwóci swoim folguie y odpufzczá BibRadz II 133 marg; á Stárołťowie [...]

przećiwko tákowym przełtępcóm łpornym/ nie folguiąc/ áni namniéy nie odpuszczáiąc [*irremissibiliter JanStat* 205] niech połtąpią. *SarnStat* 195.

»folgować, pobłáżać« (1): Ná krzyż y prześládowanie/ ktore wierni Krześciánie/ [...] vćierpieć mułżą [...] Sobie niwczým nie folguiąc/ niwczým nie pobłáżáiąc/ lecz náture złą hámuiać *ArtKanc* L19v.

»przepuszczáć i folgować« (2): thakowem lyvdziam [*złoczyńcom*] biłczye thego nyeprepvłczaly y nyefolgowały. Włchłtkye biłczye mocnye a okrvthnye łkaracz daly. *LibLeg* 11/141v; *WujJud* 234.

W przen (6) : *BielKron* 120v; *Prot D*; *CzechRozm* 89v, 179v; Ale moiá brón vmié/ y więźnióm folgować. *GórnTroas* 28; Więc iefli żielonym rołzcżkom z dawná nie folgowano: nie dżiw/ iż fię czáfem łuchym cokolwiek dołtáie. *LatHar* 578.

β. *W odniesieniu do wykroczenia* (3) :

folgować czemu (2): iáko mądrzy oycowie głupim łynom á nie zwyczajnym/ ich płochości folguiąc/ práwá łwego vłtępuia *BielKron* 108; *ModrzBaz* 133.

folgować w czym (1): Ażá fię im godziło co zmiłáć y pokrywáć? godziłoli fię też z vłczyrpkim prawdy zbáwienney w namniéyłzey rzeczy folgować? *CzechEp* 208.

c. *Sprawiać, dawać ulgę; oszczędzać kogoś, czyichś sił, chronić przed zniszczeniem, okazywać litość* (często z przeczeniem: *ponad miarę wykorzystywać, niszczyć*); *parcere PolAnt*, *Vulg*, *Modrz*; *prohibere PolAnt*; *allevare, collevare, commeatum dare, deonerare, exonerare, laxare, levamento esse, levamentum praestare, levare, mitigare, pausam dare, remittere, strigare, vacationem dare Cn* [w tym: *komu, czemu* (60)] (62) : Ciężkać niewola kóždemu/ Służyć pánu niewdzięcznemu. Bo nikomu nie folguie/ Gdzie pożytku nie poczuie. *BierEz* N2; *RejŁas* w. 16; tho bandzye przy baczenyv wáłchem y wyerze kthorałczye nam powynny wedlye kthorey wżithky rzeczy thak łthanowycz czáfem folgowacz bendzyeczye yakobi ze czczyam náłcham dokonane bili. *LibLeg* 11/161v; *RejWiz* 14; *Leop* 1.*Cor* 7/28; *RejZwierz* 106v; Aprzetoż teraz idź á pobiy Amálechity/ A wżytko co máią poborz nic im nie folguiąc [*non parcas*]/ á pobiy męże/ niewiáłty/ dżiatki y niemowiátká/ woły/ owce/ wielbłady/ y ołły. *BibRadz* 1.*Reg* 15/3; A pokrułzenie iego będzie iáko naczynie gliniáne łłuczone ktoremu nic nie folguia [*non parcat*] thák iż namniéyła łkorupká iego nie zołtánie *BibRadz* *Is* 30/14, *BibRadz* *Gen* 19/16, *Iob* 6/10; przypuścili tedy Turcy ku łzturmu prołty lud Krześciánłki niewáżąc ich łobie nizacż/ wołáli niebożéthá áby im folgowano boć poniewoli idziem/ obleżeńcy kazáli im padać kiedy łtrzelbę pułzczą. *BielKron* 249v, 107, 226, 384v; *RejPos* 104; Chcąc my kmiotkom folgować/ y łwoiemu łtanu/ Po dwu grołzu matce łwey/ zložym na rok z lanu. *BielSat* L4 [*idem BielSjem* 27]; powiádano iż Pułzkarze byli Krześcijánie przetho folgowáli/ bo drugie kule w poł drzewiec tráfiály *BielSpr* 56v; *BudBib* 2.*Par* 36/15, *Iob* 21/30, *Zach* 11/5, 6; *BudNT* 1.*Cor* 7/28, 2.*Cor* 1/23; to widzę/ iż łobie nic nie folguiąc/ wiernie mi ku dobremu pomoc chcełż *CzechRozm* 205, 1v, 169, 235v; *KochFr* 16; *BielSjem* 27; *OrzJan* 38; *WujNT* *Act* 20/29, 1.*Cor* 7/28, 2.*Cor* 1/23; *SiebRozmyśl* H3v; Inłzych ná ten czás załług, przyłług y łtáránia zámilczę, które W. M. ták krółowi [!] Ie^{go} M. pánu łwému, iáko rzeczyp. włzytkiéy, nieprzerywáiąc, łobie nie folguiąc, vłtáwicznie czyniłż y oddáiełż? *GosłCast* 7; *PudłDydo* A3, B3.

folgować dla kogo (3): *RejPs* 33; *RejPos* 332; Náuczyłz się też niezmierney Bofkiew ku tobie miłości/ którą rospalony/ łobie dla ciebie nie folgował. *LatHar* 258.

folgować czym (1): Wnet go [tego, który ufarbował brodę] zrzucił [król] z vrzędu/ mówiąc że fałłzuie/ A gdy on tym fałłzyrftwem łobie nie folguie/ Coż rozumiesz drugiego aby nie sfárbował *RejZwierz* 2v.

folgować w czym (2): *RejPos* 219v; kmiotki y poddáne gubić á łami łobie folgować w poborách y innych ciężarách chcemy. *SkarKazSej* 669b.

W charakterystycznym połączeniu: folgować (sam) sobie (8)

Przysłowie: Ale pomniało ptałtwo/ kto komu folguie/ Zwłászczá nieprzyjácielowi/ łobie śmierć gotuie. Woyná odelgi nie ma *KmitaSpit* C4v.

Szereg: »folgować i przepuszczać« (1): Y páłterzowie ich [bydła] nie folgowali á nie przepuśczałá im [non parcebant eis] *Leop Zach* 11/5.

W przen (16) : Y rozmnażałem śpráwyedliwość náukámi łwemi niefolgując vłtam łwoiem *RejPs* 61; *BibRadz Iob* 20/13; *Prot* D2v; Połeł/ á przekażcá/ náłzych rzeczy włzyłłkich/ to iełt/ śmierć niechcąc iemu dłużej folgować/ wzięłá go od tey niedokonáney roboty *SienLek* 44v; A choćby też on zacny rozum á ona poćciwa cnotá zezwoliłszy łie mogli temu łwowolnemu ołłowi gwałł uczynić/ á coż gdy im tego dobrowolnie łami pomoc niechcemy i owłzem temu ołłowi więcej folgujemy y mocno przy nim łtoimy. *RejZwierc* 71; A nie dba żadny aby łie o to łtárał/ aby temu žiwotowi w czym folgował/ aby mu łie przedłużył. Iedno iáko iákim kárwem álbo grubym ołłem ták im vłtáwiczné robi *RejZwierc* 157, 113v; aby [...] niepowłtála iáka froga burzá/ ktoraby y twej głowie Krołu niefolgowała [non parcat]/ y Rzeczpołpolitá twá wywroćilá. *ModrzBaz* 109, 136v; *KochBr* 152; *KochPam* 82; *PudłFr* 31; *KochFrag* 50; nabożeńłtwu/ ktore wierni Boży ku tey Pánnie máią/ námniey nie folguie [piekielny smok]; rozmáicie hydząc te Wianki/ álbo Płáłterze/ álbo Koronki. *LatHar* 510; *WujNT* 204; vderz czołem Pánu/ Nie folgując niłkiemu w vłłonách kolánu. *RybWit* B3v.

α. Łagodzić dotkliwość kary przez stosowanie ulg dla skazanego (1) :

folgować czym (1): á było to nań [starostę] przewiedziono iż folgował głównikowi łiedzeniém w wieży/ nie wedle Dekretu łádownego ná dnie *SarnStat* 497.

B. *Z konieczności: być posłusznym, ulegać, ustępować; oboedire Vulg* [w tym: komu, czemu (15)] (18) : Teraz lepak niemocni im rołkazuią, á lekarzowie iakoż to poddani ich łłuchaia, á folgując im vzdrowić ich niemogá *BielŻyw* 139; *RejJóz* C4v, G3v; *Diar* 89; *RejZwierz* 59; rzekłá iedná krolowa/ niewiem ielłi tho iełt Boża wola/ aby ludzie márli od głodu/ dał iá iáwnie ściągć/ drugie łie polękły mułiály folgować *BielKron* 214v; Doznał też ich miłości Fryderyk wtory Cefarz/ ktory choćáż Papieżom wiele folgował/ y ná rołkazánie ich woynę z Sáráceny wiodł/ y Ieruzálem od nich wyłwobodził/ przedsię tym Papieżow nie vłłágał *NiemObr* 168, 140; *KochSz* C3v; A co powiedáią niektorzy/ iż Turkowi folgować trzeba/ bo temu/ Krolełtwo naywięłłze łámo iedno nie wydoła. *GórnRozm* M2; *KochMRot* C2v; *GostGosp* 6; Bo oni potáiemnie poligámią łtárego zakonu chwałá, ieno práwu Koronnemu folguia. Ale oni będąc *orientales* iáko *orientales* rádżiby żyli. *SarnStat* 245; *KmitaSpit* B3; trzebá Bogu więcej folgować niż ludžio^m [*oboedire oportet Deo magis quam hominibus Vulg Act* 5/29] y trudno niemowić tego co Bog rołkáuie. *PowodPr* 85.

W przen (3) : A trćiná fie vchyláiąc/ A mocney fie folguiąc: W swoim łtanie mocno łtała BierEz K; Mułim ná čás niełzcześćiu folgować/ Według Pánłkiey woley połtępować. BielSat H2; RejZwierc 270.

2. *Kierować się czymś, stosować swoje postępowanie do określonych okoliczności, liczyć się; mieć coś na względzie, dbać, starać się; placere PolAnt, Vulg; servire Mącz, Modrz; indulgere Modrz, JanStat; accommodare se Calag [w tym: komu, czemu (207)] (210) : Co sie przed nimi kłaniają, Z bojaźni mnodzy działają, A niektorzy pochlebując, Pożytku swemu folgując. Wiedząc, chocia tako mocni, A wszakoż czci niedostojni BierRozm 18; RejŁas w. 5; LibLeg 11/187; RejRozpr Dv, G4, H4, K3v; RejJóz H4v; RejKup cc2; Wieccie to moj mili Chrześciani Zeć to dla tego czynie Folgując prołtołciam y niedochcipnołciam wałłjm/ aby nałprołtnieyłły Cłłowiek mołł wyrozumiećz wołá Bożá RejKupSekl a3, a2; Bo na ten czas twemu pożytkowi folgując/ niechciałem v łiebie piérwłzyi częłci trzymać/ Abowiem lepiéi/ że ty łczytania iei pożytek máłz/ niłzby v mnie miała drugiei czekaiąc prozno leżęć. MurzNT A4; MurzOrt Bv; o nyektorych rzeczach rádę nam tylko/ á nyeprzykazánye zołtáwił/ krewkołci náłłey folgując KromRozm II x4; WM namowiwszy powiedzá albo na piłśmie przyłłá dzisiaj, aby się czas nie wlołł a rychlej co kończyłł, folgując niedobremu zdrowiu JKM. Diar 78, 31, 41, 42, 47 [3 r.], 49 (13); DiarDop 118; BielKom Ev; GliczKsiąż C3v, P3v; LubPs A5v, S3v, bb5 marg; s łtrony pracey/ kthorá w. W. y tych czáłow nic nie folguiąc łátom łwoim/ okołł połtánowienia Spráwiedliwołci Swiętey podeymowáć racyzłz GroicPorz B, k4, 14; Przeto tełz Syn Boży folguiąc náłzey mdłółci w wierze/ vłtáwił drugá łwiátołć KrowObr 47v, 2v; RejWiz 34, 101v, 174v; Swarow łie chroniáć/ łwym tełz chćiwołciám nie folguiąc/ łathwie od łwiáthá y od dyiáblá odłtápiemy Leop Iac 4 arg; RejZwierc 20v, 72v, 75v, 79v; BibRadz Rom 15/1; Mołw iedno w imię Pánłkie łmieł/ thák iákoł záwłze zwyłł co rozumiełz/ nic łye nie ogládaíáć ná ludźie/ á wiécey prawđzie á niłzi ludźiom folguiąc. OrzRozm Dv, K4v; Przeto niektorzy chcieli áby [Koriolan] był záłię przywrocon/ drudzy mowili/ mułim práwu á nie miłofierdzyu folgować. BielKron 109; Amurat niefolguiąc łwey łthárołci przyćiağnáł, z wielkim ludem pod Swátygrad BielKron 247, 116v. 195, 206v, 246, 459 (12); Quod et ex animo facere dicimus. Naturae suae rationem habere, Folgować łwemu przyrodzeniu/ álbo mieć wzgląd Mącz 241d; OrzQuin E4, G4, T; Y mowią ták niektorzy (acz ich nie miánuieł/ Abowiem ich niezdrowiu dułznemu folguieł. Ze nic po nabożeńłtwie tu pánu wielkiemu Prot B2v, A4v; SarnUzn C3; SienLek T; SienLekAndr a3v; RejAp 5, 12; GórnDworz B3, B4v, C8; iáko dziś [...] pánowie á podawce cziniá/ folguiąc wiécej łłuzbam łwym/ potrzebam łwym powinnołciám łwym/ przekłádaíá náđ tá nędzná winnicá á náđ tá vbogá owczarniá Pána łwego/ nie páłterze/ ále wilki drapieźne. RejPos 23v; połóżylichmy włzytkę náđzieieł łwoieł w pracach łwych á w trudnym nábyciu łwym/ [...] nie folguiąc áni łpráwiedliwołci/ áni miłofierdziu/ á opułzczáiąc włzytkę náđzieieł w łpomozeniu Pánłkim. RejPos 71; Ale drudzy [...] folguiąc bogáctwom łwoim/ požitkom á wywylłłzeniu łtanow łwoich/ nie łyłzłzłz/ [...] ktoryby łzedł zá tym Pánem łwoim. RejPos 277, 65, 219v, 245, 251v, 280 (25); BielSat N4v; KuczbKat 55; Ale czym łie to [utrata wolnołci] inym dzieieł/ łnáđnie každy obaczýć mozeł/ iedno nędzná Priwatá/ iz každy folguie rzeczám łwoim/ izby co włápił. RejZwierc 188v, B4, 50v, 72, [121]v, [193]v, 266; RejZwiercTrzec Aaa2v; RejPosWstaw [41²]; BudBib I 3c marg; MycPrz I A4v, B, II Cv; Strum Q3; Bo Poetowie oni kiedy co piłáli/ Folguiąc ozdobie łłow z*

gościńcá chybiáli. *StryjWjaz* A3, A3; tedy pewnie [św. Paweł] czałowi mieyfcu/ y mdłości/ iefzcze niedorośłych w Chriřtufie folgował. *CzechRozm* 77v, 59, 77v, 172, 241v, 267v (10); *PaprpPan* A4; Mamy tedy wtydowi folgować [serviendum est] mnimánie dobre o łobie czynić/ oczu y rozłádkow ludzkich wtydáć fię. *ModrzBaz* 51; czyli więcey będą [Niemcy] folgować [servient] okopciáłym reiełtrom á zbotwiálemu pápirowi/ ábo ráczey żádry y sławie łwey/ niżli potrzebam ták Polakow iáko y Prułow? *ModrzBaz* 106, 29, 62v, 97v; Dogádzáć czałowi. Folgować czałowi. Accommodare se tempori. *Calag* 443b; *KochPs* 73; *SkarŻyw* 309; *KochTr* 24; á iákożby im [apostołom] to przytało/ żeby náđ to rofkazánie páná y miřtrzá łwoiego/ mieli fię tego/ folguiác ludzkiey łábey wierze/ wázyć/ żeby rzeczý iáko fię w łobie miála/ łczyrze opowiedáć nie mieli? *CzechEp* 208, 4, 117, 207, 209, [408] (21); *NiemObr* 11, 131; *KochFr* 11; *KochDz* 106; *WerGośc* 205; *WisznTr* 5; *KochSob* 56; Ale śmierć nieużyta/ króm włzelkiéy litości/ Niefolguie ni cnoćie ni żadnéy godności *KochTarn* 75, 79; *PudłFr* 46; *ArtKanc* A10v, D8v, O14v, R19v; *GórnRozm* E3, M2v; *PaprpUp* C4; *GostGosp* 82; *GrabowSet* N3; folguiác pokoiowi łwému/ trudno łie nam czego łpodziéwáć dobrégo/ á mieczem głowy bróńić trzebá. *OrzJan* 58, 23, 80, 84, 122; ile rzecz náłzá Polłka dopułzczáá/ łłowom od łłowá przełóżył [...] więcey włáfności łłow Graeckich/ y Láćińskich/ á niżli głádkości ábo ozdobności łłow Polłkich folguiác. *WujNT przedm* 20, *przedm* 18, 20, s. 462, 487; *WysKaz*)(2v; *JanNKar* Av; prze záęłczenié y náśiáđłość Rycérłtwá/ onych kráiów/ y prze dalekość drógi niebełpiecznościam onych kráiów folguiác: vřtáwuiemy łéymik Powiátowy w Háliczu. *SarnStat* 32; folguiác dálekości przyiázdu pewnych Páráfiy [...] pořtánawiamy/ áby w miáłteczku Séroczu Roki Ziemłkie były łáđzoné. *SarnStat* 739, 388, 1005, 1151; *SkarKaz* 421a; *PudłDydo* B2v; A gdy mu ktoś ráđził [...] Aby iáko drudzy zbiegł z chwile złołłwey/ Rzekł: Ty folguy czałom chcełzli/ á iá moiey Sławie będę godził/ nie tylko we zbroiey *SzarzRyt* C2.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: temu (2); aby (3)] (3): łpifáli thedy kłięgi Interym ci doktorowie [...] włzákże czeńtokroć ty kłięgi v łiebie táiemnie odmieniáli/ przepiłowáli/ folguiác áby łie Cefářzowi podobáły *BielKron* 230v; *ActReg* 57; zagony wyłokie oráć: folguiác temu/ áby to tám śiał/ cžegoby mógl z oney roley z naleplzym pożytkiem vzyć. *GostGosp* 66.

W charakterystycznych połączeniach: folgować ciału (3), cnocie (3), czasowi (12), człowiekowi (4), duszy (2), krewkości (3), krotkiemu pisaniu (2), krotkości (17), łasce (3), mdłości (4), miłosierdziu (2), miłości (2), myślám (2), obyczajowi (2), pokojowi (3), potrzebie (7), pożytkowi (7), prawdzie (3), przyrodzeniu (3), rozurnowi (2), (swym) rzeczám (5), sobie (8), sprawiedliwości (2), stanowi (4), starości (4), szedziwości, łwiatu (15), zdrowiu (6), zwyczajowi (2), żáđzom (2).

Szeregi: »folgować a bać się« (1): O moy miły Pánie [...] niewierne przyjacióły małz: ktorzy [...] vciekáią od ciebie/ więcey folguiác á boiác łie łwiátá tego/ niżliby wiernie łtali przy tobie *RejPos* 105.

»folgować i dosyć czynić« (1): oná łwá dobrotliwością y miłofierdziem wielkim/ łpráwiedliwości nie nárułza. Owłzem y oney ták folguie y dołyć cžyni: w to vgadzáiąc/ iákoby y miłość oná iego wielką/ y łpráwiedliwość porzádna/ znáczna byłá *CzechRozm* 219.

»folgować a (i) służyć« (2): *RejPos* 54v; Włzákże ia/ tobiem winien folgować y łłużyć/ ku twoiemu zbudowániu/ á nie ku łkażeniu. *CzechRozm* 2.

»ugadzać, (a) folgować« (2): AEtati alicuius servire Ugádzác á folgować czyey fтарыści. *Mącz* 388c; Káždy z was ma bliźniemu fwe mu fpodobác fię (*marg*) vgádzác, folgować. (–) [*placeat*] ku dobremu/ dla zbudowania. Bo y Chriftus nie fpodobał fię łam łobie (*marg*) nie fwego pożytku fzuwał. (–) *WujNT Rom* 15/1.

»folgować a (i) zgadzać się« [*szyk 1 : 1*] (2): ktorzy folguią á zgadzaią fie s fprawami nędznego fwiata tego/ też fie on iuż z nimi zgadzác y im folgować zázwdy muśi/ áż do czáfu kázdego. *RejPos* 279.

W przen (1) : TO tu rozne pifzczálki/ pyęknie przepyeruią/ Abowiem tenorowi/ ná wfzytkim folguią. Także náfze pifzczálki Połpolitey rzeczy/ Gdyby tenor przyftoyiny/ miewáli ná pyeczý/ A ná ieden głos wfzyfcy/ fpołu fie zgadzáli/ Nadobnieby piofneczki kázdey dokonáli. *RejZwierz* 105.

3. Szczędzić, skąpić, żałować czegoś dla kogoś lub na coś (często z przeczeniem: hojnie szafować); *parcere PolAnt, Vulg [czemu]* (12) : Gotuyćie fie przeciwko Bábilonowi wfyfłcy okoliczni kthorzy ciągnićie łuk/ zwoiuyćie ie/ niefolguyćie ftrzáłam [*non parcatis iaculis*]/ boć zgrzeźzyło przeciwko Pánu. *Leop Ier* 50/14, *Prov* 13/24; ále ktho gra pieniądzom nie folguiąc/ tám fkepftwo żadną miarą być nie może; *Górndworz* M4v; Wpoione ieft głupftwo w ferce dzyecięce/ ále ie rozgá karánia oddali od niego. [...] Kthory folguie rozdze [*qui parcit virgae Vulg Prov* 13/24] fwey/ ma w nienawiści fyná/ ále kthory go miłuię wczás go karze. *RejPosWstaw* [41³]v; *BudBib Prov* 13/24; *BudNT przedm* a5; Zamek Krákwofki kofztem chędożono wfzelkim/ Nic pracey/ nic nakładom nie folguiąc wielkim. *StryjWjaz* B2; *CzechEpPORz* *4; Kto chce być fprawnym/ folguy czáłowi/ dármo go nie pufzczay. bo kto ma czáfu náżbyt/ temu łatwie według iego condiciey wfzyftkiego doftanie. *GostGosp* 6; *OrzJan* 133; *SkarKaz* 420a.

W przen (1) : Gdzye też baczyłz pocźciwie nie folguy miefzkowi *RejWiz* 44v.

4. Powstrzymywać się, hamować się, zaprzestawać; parcere Vulg; abstinere vim Cn (2) : Hárkábuz *pro forma* miéy: kiiec od przygody/ Folguy/ iefli kto ztobą będzie prágnął zgody *WyprPl* C3v; Abowiem choćbym fię chciał przechwałác/ nie będę głupim: bo prawdę powiem. lecz folguię: áby kto o mnie nie rozumiał wiecey nád to co widzi we mnie. *WujNT 2.Cor* 12/6.

5. Omijać [komu, czemu] (2) : LEdwe nie Krezufowo tu fzczyćcie pánuie/ Ale tylko ná fkárbiech lecz zdrowiu folguie *PaprPan* G3; Do Agámenoná Hetmáná. GDyż táki błąd z niewiary pánuie ná fwiecie/ A táki žal twe ferce nie pomáłu gniecie/ Folguy tey niefláchetney bogini Wenerze/ Co od ciebie nierowny bárzo frymárk bierze. *PaprPan* Ff4v.

Synonimy: **1.A.a.** dogadzać, pomagać, służyć, sprzyjać, wspierać; **b.** odpuszcząć, pobłażać, popuszcząć, przebaczać, przepuszcząć, rozgrzeszać; **B.** słuchać, ulegać, ustępować; **2.** »dosyć czynić«, ugadzać; **3.** skąpić, szczędzić, żałować; **4.** hamować się, wstrzymywać się; **5.** omijać.

Formacje współrdzenne: *pofolgować, sfolgować, ufolgować, ufolgiwać.*

Cf **FOLGOWANIE, FOLGUJĄCY**

KK, TZ